

Eerste school voor openbaar lager onderwijs in Vlagtwedde houdt reünie in september

Verplaatsing school kostte anderhalve eeuw geleden 1580 gulden

■ **VLAGTWEDDE** – Vroeger moesten kinderen uit de omgeving van Vlagtwedde lopend naar school. Op klompen en met een turfje onder de arm, want de kachel moest branden. Tegenwoordig worden leerlingen 'van buiten' met de auto gebracht of springen ze op de fiets. De klompen zijn vervangen door comfortabele stappers en de kachel heeft lang geleden plaatsgemaakt voor centrale verwarming. Over enkele maanden komt die tijd van zwart-wit foto's en leesplankjes weer even tot leven. In september is het namelijk precies honderdvijftig jaar geleden dat er voor het eerst onderwijs werd gegeven op de huidige locatie aan de – hoe kan het ook anders – Schoolstraat. Het jubileum van de school die in 1987 tot De Clockeslach werd omgedoopt, wordt gevierd met een reünie op vrijdag 29 en zaterdag 30 september.

Door **Sander van der Werff**

Ruim duizend oud-leerlingen krijgen eind volgende week een uitnodiging voor de reünie. Via familieleden en oproepen in kranten traceerde de organisatie mensen in Australië, Amerika, Israël en Canada. „Het was een hele klus om iedereen te achterhalen”, vertelt Alba Bakker. „Een lijst met namen van de reünie die in 1980 werd gehouden hielp ons een flink eind op weg, maar mensen die vóór 1940 zijn geboren staan daar niet op. Zij zijn moeilijk te vinden. We proberen natuurlijk zo weinig mogelijk mensen over te slaan.” Er is nog geen concreet programma, want de invulling is grotendeels afhankelijk van het aantal aanmeldingen. Afgezien daarvan is wel duidelijk dat er niet te veel toneelstukjes of liedjes worden opgevoerd, want die vallen onherroepelijk in het water, weet Bakker. „Mensen hebben elkaar lang niet gezien en het enige dat ze dan willen is praten.”

Historisch onderzoek

Hoewel de school sinds 1850 op zijn huidige plek staat, is het openbaar onderwijs in Vlagtwedde al veel ouder. De eerste officiële documenten waarin over een school wordt gesproken, stammen uit 1623. Toch is dat jaartal niet het beginpunt. Historisch onderzoek heeft uitgewezen dat Egberty Bruninck in 1589 de eerste schoolmeester was. Aanvankelijk stond de school recht tegenover de Nederlands Hervormde Kerk, maar bij de herbouw in 1850 werd besloten hem evenwijdig aan de straat te plaatsen. Een timmerman uit Winschoten leidde de operatie, die in totaal 1580 gulden kostte.

Het nieuwe gebouw met vijf lokalen werd vlak

▲ Een historische Ansicht van de school die tegenwoordig De Clockeslach heet. De boerderij die er voor stond is inmiddels verdwenen. Leerlingen kregen daardoor een veel groter speelplein.

Foto: Hans Banus

achter een boerderij geplaatst, waardoor weinig ruimte overbleef voor het speelplein. De leerlingen kregen meer lucht toen de boerderij een aantal jaren later tegen de vlakte ging. In 1910 was de eerste modernisering nodig. De prijzen waren inmiddels flink gestegen, want de rekening bedroeg ruim 11.000 gulden. Om aan de eisen van de tijd te voldoen waren er door de jaren heen meer aanpassingen nodig. Bakker weet bijvoorbeeld nog dat ze in 1955 les kreeg in voormalig café Lukkien, omdat de lokalen onder handen werden genomen.

Nu de historie van de eerste Vlagtwedder

school weer actueel wordt, komt ook de beruchte schoolstaking van 1960 weer aan de oppervlakte. De oproer begon met de ziekte van juffrouw Scheltens, die vervangen werd door mevrouw Breider. Zij was de echtgenote van de hoofdmeester en hield er andere onderwijsmethoden op na dan haar voorganger. Breider liet de kinderen wel eens toneelstukjes opvoeren, tot ergernis van de ouders. Die konden haar aanpak niet waarderen en hielden hun kinderen thuis. De politie moest er uiteindelijk aan te pas komen om de leerlingen weer in de banken te krijgen.

De stakingsactie wordt ongetwijfeld beschreven in het jubileumboek dat bezoekers van de reünie kunnen bestellen. Het naslagwerk krijgt als titel *De geschiedenis van het openbaar lager onderwijs in Vlagtwedde* en wordt geschreven door (oud-)onderwijzers (Eijdens, Nieman, Pleiter) en oud-leerling Gert Meulman.

„Ik heb 125 mensen opgebeld met de vraag of ze klassenfoto's uit die tijd willen opsturen”, zegt Meulman. „Tot nu toe heb ik nog maar tien foto's ontvangen. Dat moeten er toch echt meer worden. We willen alle leerlingen met een foto in het boek hebben.”